

بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و انتخاب همسان همسری در بین دانشجویان مجرد دانشگاه پیام نور و آزاد

شهرستان بهشهر و نکا

دکتر مهر انگیز شعاع کاظمی^۱

ملیحه بستام^۲

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و انتخاب همسان همسری در بین دانشجویان دانشگاه‌های آزاد و پیام نور نکا و بهشهر بود.

روش: توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های آزاد و پیام نور شهرستان بهشهر و نکا بود. نمونه مورد پژوهش شامل ۲۹۶ دانشجوی دختر و پسر شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ بود. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای بود. ابزار مورد استفاده در پژوهش عبارتند از: ۱- پرسشنامه محقق ساخته همسان همسری با ۱۱ سوال که پایایی آن ۰/۹۶ محاسبه گردید. ۲- پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی ۵ عاملی نئو ۶۰ سوال و ضرایب اعتبار بین ۰/۵۱ تا ۰/۸۲ و ضرایب پایایی بین ۰/۶۳ تا ۰/۸۱ برای زیر مقیاس‌ها بدست آمده است.

یافته‌ها: داده‌های پژوهش حاکی از رابطه معنادار بین ویژگی‌های شخصیتی و انتخاب همسان همسری است. عوامل شخصیتی برون‌گرایی و با وجدان بودن رابطه معناداری با انتخاب همسان همسری دارند.

نتیجه‌گیری: نشان دهنده این است که ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی و با وجدان بودن بیشترین سهم را در پیش‌بینی همسان همسری داشتند.

کلید واژه‌ها: ازدواج، انتخاب همسر، همسان همسری، ویژگی‌های شخصیتی.

۱ - دانشیار دانشگاه الزهرا

۲ - کارشناس ارشد مطالعات زنان دانش آموخته دانشگاه الزهرا

مقدمه

بدون تردید ازدواج یکی از مهم‌ترین پدیده‌های اجتماعی-زیستی و فرهنگی مربوط به جامعه و انسان محسوب می‌شود و به دلیل عمومیت داشتن و تکرار آن، زوایای جالب توجه این پدیده، اغلب از دید عامه‌ی مردم پوشیده مانده و صرفاً مطالعات اجتماعی نسبت به این پدیده توجه خاص می‌نماید. اصولاً پدیده‌ای که منجر به تشکیل اولین سلول اجتماعی می‌گردد، بسیار جالب توجه و مهم می‌باشد. امروزه وجود مسائل مختلف اجتماعی مخصوصاً در شهرهای بزرگ پدیده‌ی ازدواج را به صورت امری پیچیده و مبهم در می‌آورد که بعضاً با مسائل و مشکلات بی‌شماری همراه می‌باشد. این وضعیت از یک سو منجر به تأخیر در ازدواج می‌گردد که پیامدهای اجتماعی مختلفی را به دنبال دارد و از سوی دیگر وضعیت‌های مشکل‌زای در ازدواج موجب تضعیف بنیان‌های خانواده گردیده، بنابراین مطالعه ازدواج و مسائل و مشکلات مربوط به آن در جهت دستیابی به قانونمندی‌های اجتماعی به منظور تسهیل روابط اجتماعی و استواری بنیان‌های خانواده، توسعه بررسی و شناخت بیش‌تر در این زمینه را ضروری می‌سازد (بهنام، ۱۳۸۴). ناهماهنگی خانواده‌ها در زمینه فرهنگی و اقتصادی هم از عوامل مؤثر بر بروز مشکل در زندگی مشترک زن و مرد بوده است. اختلافات سطح اقتصادی خانواده زن و مرد، با ایجاد اختلاف در سطح انتظارات مالی زن و مرد، موجب بروز تنش و مشکلات در روابط همسران شده است. ناهماهنگی در زمینه فرهنگی نیز، از طریق تفاوت در نگرش‌ها، آداب و رسوم، منجر به بروز اختلاف و افزایش فاصله همسران شده است (باستانی و همکاران، ۱۳۸۹) و زاهد و همکاران (۱۳۹۳) بین ویژگی‌های شخصیتی و نارضایتی زناشویی رابطه وجود دارد. هدف در این مقاله بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با انتخاب همسان همسری است. گوردون آلپورت^۱، شخصیت^۲ را مجموعه عوامل درونی‌ای که تمام فعالیت‌های فردی را جهت می‌دهد تلقی می‌کند (شاملو، ۱۳۸۴) همسان همسری^۳ به الگوی انتخاب همسر براساس ویژگی‌های مشترکی، مثل نژاد/ قومیت، پیشینه مذهبی، سن، تحصیلات، یا طبقه اجتماعی اشاره دارد (کندال، ۱۳۹۰). ساروخانی (۱۳۸۹) انواع همسان همسری را به این صورت بیان نموده است:

۱- همسان همسری جغرافیایی ۲- همسان همسری جسمانی ۳- همسان همسری تحصیلی ۴- همسان همسری اجتماعی ۵- همسان همسری بر مبنای منش ها و امور روانی ۶- همسان همسری از نظر امور ذهنی و معنوی.

به طور خلاصه می‌توان گفت همسانی همسری به معنای وصلت یک زن و یک مرد است با بیشترین وجه تشابه با یکدیگر. اگر همسران نسبت به نظام ارزشی‌شان خشک و متعصب باشند، تفاوت‌های موجود در نگرش‌ها، اعتقادات و انتظارات ممکن است باعث تداخل در تصمیم‌گیری مناسب شود. این نوع اختلاف نظرها در یک رابطه می‌تواند باعث تعارض شود (مارکمن^۴ و همکاران، ۲۰۰۱). لورتون و لورتون می‌گویند معمولاً افراد با کسانی که در همان سطح رشد یا سطح همسان با آن‌ها باشند احساس راحتی بیشتری می‌کنند و این یکی از دلایل قطعی روابط بین اشخاص ناهمسان است (محمودی، ۱۳۸۵).

رابینز (۲۰۰۰) به این نتیجه رسید که روان‌نژندگرایی با یک ازدواج خوب و مناسب رابطه منفی دارد. شکلفورد، گویتز، بیسر (۲۰۰۷) به این نتیجه رسیدند که افرادی که سطوح پایین از با وجدان بودن را دارا می‌باشند رضایت کمتری از زندگی زناشویی دارند و افرادی که وجدان‌گرایی بالاتری دارند کمتر احتمال دارد که زندگی زناشویی خود را ترک کنند. فینچمن و سالیوان (۱۹۹۴) نتیجه‌گیری کردند که افراد روان‌نژندگرا بیشتر احتمال دارد که انسان‌های نادرست را در ازدواج‌شان داشته باشند (هلر و همکاران، ۲۰۰۳). الهی فر و سودی (۱۳۹۳) به این نتیجه دست یافتند که بین ویژگی‌های شخصیتی وظیفه‌شناسی و سازگاری زناشویی رابطه مثبت معنی‌دار وجود دارد و بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌نژندی و گشودگی با سازگاری زناشویی رابطه منفی

¹ -Allport, G

² - personalite

³ -Homo gamy

⁴ -Markman et al

معنی داری وجود دارد. و بین شیوه‌های همسرگزینی و ویژگی‌های شخصیتی گشودگی رابطه معنی داری وجود دارد. جبراییلی و همکاران (۱۳۹۳) برون‌گرایی، گشودگی و وظیفه‌شناسی با ترجیح عامل‌های انتخاب همسر رابطه معنی داری وجود داشت و این ویژگی‌های شخصیتی سهم معنی داری در پیش‌بینی عامل‌های انتخاب همسر داشتند. زاهد و همکاران (۱۳۹۳) نشان دادند که عوامل شخصیتی برون‌گرایی، باز بودن، توافق و وجدانی بودن با رضایت زناشویی رابطه مثبت معنی دار و عامل شخصیتی نوروگزایی با رضایت زناشویی رابطه منفی معنی داری دارد. ملکی (۱۳۸۹) اثر مثبت همسانی ویژگی‌های شخصیتی زن‌ها و مردها در سازگاری زناشویی تایید می‌شود (امیر شاهی، ۱۳۸۸). هیرش^۱ (۲۰۰۳) اعتقاد دارد عوامل بسیاری در انتخاب همسر نقش دارند که یکی از این عوامل ویژگی‌های شخصیتی افراد است.

روش

شرکت کنندگان و طرح روش پژوهش

پژوهش حاضر، پژوهشی توصیفی همبستگی است. هدف اساسی آن بررسی ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی و انتخاب همسان همسری می‌باشد. شرکت کنندگان این آزمون را دانشجویان مجرد ۳۷-۱۷ ساله در مقاطع کارشناسی ارشد، کارشناسی و کاردانی مشغول به تحصیل می‌باشند را شامل می‌شود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان مجرد مشغول به تحصیل در سال ۹۴-۹۳ در دانشگاه‌های پیام نور و آزاد شهرستان بهشهر و نکا که تعداد آنها ۴۰۰۰ نفر می‌باشد.

روش نمونه‌گیری به کار گرفته شده در پژوهش حاضر روش نمونه‌گیری خوشه‌ای است. حجم نمونه در این تحقیق با استفاده از فرمول کوکران و با سطح اطمینان ۹۵ درصد محاسبه گردیده است که تعداد ۲۹۶ نفر دانشجویی که شامل ۲۵۱ دختر و ۴۵ پسر است انتخاب شده‌اند. گزاره‌های پژوهش حاضر رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و انتخاب همسان همسری، تفاوت بین زنان و مردان در انتخاب همسان همسری، رابطه بین سن و انتخاب همسان همسری و رابطه بین تحصیلات و انتخاب همسان همسری بوده است.

ابزار

در این پژوهش از دو پرسشنامه انتخاب همسان همسری و ویژگی‌های شخصیتی پنج عاملی استفاده شده است.

۱. پرسشنامه همسان همسری

این پرسشنامه از نوع پرسشنامه‌های محقق ساخته است که با ۱۱ سؤال مورد بررسی قرار گرفته شده است. مقیاس سنجش سوال‌های پرسشنامه همسان همسری از نوع مقیاس لیکرت با درجه بندی خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم ساخته شده بود که از شیوه نمره گذاری از ۵ تا ۱ استفاده شده است. روایی (Validity) پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۶ مورد سنجش قرار گرفت و اعتبار (Reliability) آن از طریق اعتبار صوری مورد بررسی قرار گرفته است.

۲. پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی

پرسشنامه مربوط به ویژگی‌های شخصیتی (NEO) می‌باشد این پرسشنامه استاندارد است. ارزیابی مختلف ویژگی‌های شخصیتی پنج عاملی (برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، روان‌نژندی و وجدان‌گرایی، دلپذیری) می‌باشد. تعداد سؤالات پرسشنامه ۶۰ تا می‌باشد. در پژوهشی طولی به مدت ۷ سال، ضرایب اعتبار (Reliability) بین ۰/۵۱ تا ۰/۸۲ و ضرایب روایی (Validity) بین ۰/۶۳ تا ۰/۸۱ برای زیر مقیاس‌ها بدست آمده است (مشکی و زارع، ۱۳۹۲).

¹ -Hirsh,j.s

شیوه گردآوری داده‌ها

داده‌های پژوهش حاضر به صورت اجرای فردی در سی روز و در دانشگاه‌های پیام نور و آزاد شهرستان نکا و بهشهر جمع‌آوری شده است.

یافته‌ها

رابطه ویژگی‌های شخصیتی با انتخاب همسان همسری متغیر ویژگی‌های شخصیتی شامل روان‌نژندی، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، دلپذیری و با وجدان بودن می‌گردد. این متغیر یک متیر ترتیبی است و برای تحلیل آن از آزمون ضریب همبستگی پیرسون بهره گرفته‌ایم.

جدول ۱: نتایج آزمون همبستگی برای ویژگی‌های شخصیتی و انتخاب همسان همسری

متغیرها	ویژگی‌های شخصیتی	روان‌نژندی	برون‌گرایی	انعطاف‌پذیری	دلپذیری	با وجدان بودن
سطح معناداری	.۰۰۰	.۰۶	.۰۰۰	.۱۴	.۰۶	.۰۰۰
ضریب همبستگی	۰.۲۱	۰.۳۳	۰.۲۱	-۰.۸۷	۰.۳۸	۰.۲۲۵

با توجه به جدول بالا سطح معناداری متغیر کلی ویژگی‌های شخصیتی، متغیر برون‌گرایی و با وجدان بودن تایید می‌گردد. تفاوت جنسیت در انتخاب همسان همسری

جدول ۲: نتایج آزمون همبستگی برای جنسیت و انتخاب همسان همسری

جنسیت		مرد		زن	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
همسان همسری		۳۸.۵۱۱	۴.۷۱۱	۳۹.۰۵۲	۵.۵۶۹

مطابق جدول بالا تفاوتی بین دو جنس در انتخاب همسان همسری وجود ندارد.

رابطه بین سن و انتخاب همسان همسری

جدول ۳: نتایج آزمون همبستگی برای سن و انتخاب همسان همسری

متغیر	همبستگی	سطح معناداری	تعداد
سن	۰/۰۲	.۶۷۹	۲۹۱
انتخاب همسان همسری			

جدول بالا نشان دهنده این می‌باشد که بین سن و انتخاب همسان همسری رابطه معناداری وجود ندارد.

فرضیه پژوهش: بین تحصیلات و انتخاب همسان همسری رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۴: نتایج آزمون همبستگی برای تحصیلات و انتخاب همسان همسری

متغیر	همبستگی	سطح معناداری	تعداد
تحصیلات انتخاب همسان همسری	-.۰۰۷	.۹۰۰	۲۹۰

داده‌های جدول بالا بیانگر آن است که بین تحصیلات و انتخاب همسان همسری رابطه معناداری وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

انتخاب همسر یکی از مراحل مهم و دشوار زندگی هر فرد است. اگر این انتخاب بدرستی صورت نگیرد باعث بروز مشکلاتی از قبیل طلاق رسمی یا عاطفی، نارضایتی زناشویی می‌شود. این پژوهش به بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و انتخاب همسان همسری می‌پردازد.

نتایج بیانگر آن است که بین ویژگی‌های شخصیتی و انتخاب همسان همسری رابطه معناداری وجود دارد و تایید بر نظریه هیرش است. هیرش اعتقاد داشت که یکی از عواملی که با انتخاب همسر رابطه دارد ویژگی‌های شخصیتی است. یافته این پژوهش در تأیید یافته‌های الهی فر و سودی (۱۳۹۳) مبنی بر وجود رابطه معنادار شیوه همسرگزینی با ویژگی‌های شخصیتی و یافته‌های جبراییلی و همکاران (۱۳۹۳) مبنی بر ارتباط معناداری بین ویژگی‌های شخصیتی و عامل ترجیح انتخاب همسر و رابطه ویژگی‌های شخصیتی با مصالحه در انتخاب همسر می‌باشد.

با توجه به ارتباط معناداری بین ویژگی‌های شخصیتی با سازگاری زناشویی (الهی فر و سودی، ۱۳۹۳؛ امیرشاهی، ۱۳۸۸)، رضایت زناشویی (زاهد و همکاران، ۱۳۹۳) می‌توان به ارتباط همسان همسری و ویژگی‌های شخصیتی با رضایت زناشویی و اختلافات زناشویی پی برد و آن را به صورت غیرمستقیم تاییدی بر ارتباط معناداری ویژگی‌های شخصیتی با انتخاب همسان همسری دانست. برای استدلال آن می‌توان اینگونه بیان کرد که ارتباط با دیگران، حضور در جمع و هدفمند بودن در زندگی سبب می‌شود که فرد برای انتخاب همسر در پی کسی باشد که بیشترین تناسب را با وی داشته باشد. از آنجایی که بعضی از افراد خود را جدای از جامعه نمی‌دانند و نسبت به آسیب‌های اجتماعی مانند طلاق، خشونت، فرار فرزندان از منزل، تربیت نادرست فرزندان و... خود را مسئول می‌دانند سعی بر آن دارند تا با گزینش شایسته‌ترین و هماهنگ‌ترین فرد بعنوان همسر از بوجود آمدن آسیب در جامعه و خانواده خود جلوگیری نمایند.

بین روان‌نژندی و انتخاب همسان همسری رابطه معنادار وجود ندارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های رابینز (۲۰۰۰) مبنی بر این که بین روان‌نژندی و ازدواج مناسب رابطه منفی وجود دارد؛ و یافته فینچمن و سالیوان (۱۹۹۴) که افراد روان‌نژند بیشتر احتمال دارد که اسنادهای نادرست را در ازدواجشان به کار برند همسو نیست. در توجیه این یافته می‌توان اینگونه استدلال نمود به نظر می‌رسد دانشجویان دانشگاه‌های فعلی و گروه نمونه از سلامت روان خوبی برخوردارند بنابراین ارتباط معناداری بین دو متغیر مشاهده نشد. بین برون‌گرایی و انتخاب همسان همسری رابطه معناداری وجود دارد. این یافته را می‌توان در تایید یافته‌های بدست آمده از پژوهش جبراییلی همکاران (۱۳۹۳) مبنی بر وجود رابطه معنادار بین برون‌گرایی و ترجیح عامل‌های انتخاب همسر و رابطه معنادار بین برون‌گرایی و رضایت زناشویی (زاهد و همکاران، ۱۳۹۳؛ امیرشاهی، ۱۳۸۸) دانست. شاید از دلایل انتخاب همسان همسری در بین برون‌گراها به حضور آنها در محیط‌های اجتماعی مختلف و برقراری ارتباط آسانتر با دیگران که سبب شناخت بیشتر نسبت به افراد و در نتیجه انتخاب فردی که هم کفو او است می‌شود. بین انعطاف‌پذیری با انتخاب همسان همسری رابطه معنادار وجود ندارد. این یافته مغایر با نتایج پژوهش الهی فر و سوری (۱۳۹۳) مبنی بر ارتباط معناداری بین ویژگی انعطاف‌پذیری

همسرگزینی و یافته‌های جبرائیلی و همکاران (۱۳۹۳) وجود ارتباط معناداری بین انعطاف پذیری و ترجیح عامل انتخاب همسر می‌باشد. بین دلپذیری و انتخاب همسان همسری رابطه معناداری وجود ندارد. این یافته مغایر با ارتباط معناداری بین دلپذیری و ترجیح عامل انتخاب همسر (جبرائیلی و همکاران، ۱۳۹۳)؛ ارتباط معناداری دلپذیری با رضایت زناشویی (زاهد و همکاران، ۱۳۹۳)؛ ارتباط معنادار منفی دلپذیری و سازگاری زناشویی (الهی فر و سودی، ۱۳۹۳) است. بین وجدان‌گرایی و انتخاب همسان همسری رابطه معنادار وجود دارد. این یافته با یافته‌های جبرائیلی و همکاران (۱۳۹۳) مبنی بر ارتباط وظیفه شناسی با مصالحه در انتخاب همسر و ترجیح عامل‌های انتخاب همسر مطابقت دارد. با توجه به یافته این پژوهش و یافته‌های پژوهش الهی فر و سودی (۱۳۹۳)؛ زاهد و همکاران (۱۳۹۳) مبنی بر ارتباط وجدان‌گرایی با سازگاری زناشویی و رضایت زناشویی می‌توان استدلال نمود که وجدان-گراها یا وظیفه‌شناسان افرادی با اهداف و خواسته‌های قوی و با مسئولیت هستند پس بنابراین با انتخاب مناسب سعی در ایجاد زندگی توأم با خوشبختی و رضایت بخشی دارند. آنان در رسیدن به اهداف خود از جمله انتخاب همسر بهترین گزینه یعنی همسان همسری را مدنظر قرار می‌دهند زیرا این انتخاب با شکست کمتری رو به رو است و از آنجایی که این نوع افراد مسئولیت پذیرند این نوع انتخاب دور از ذهن نیست. بین جنسیت و انتخاب همسان همسری، سن و انتخاب همسان همسری و تحصیلات و انتخاب همسان همسری رابطه معنادار وجود ندارد. از عوامل عدم معناداری این فرضیه را می‌توان عوامل محیطی مانند عدم تناسب جنسیت در دانشگاه‌ها، زیاد بودن پراکندگی دامنه سنی و همچنین عدم دقت کافی در پاسخ به پرسشنامه اشاره کرد.

منابع

- الهی فر، حسن؛ سودی، تهمینه (۱۳۹۳). رابطه ویژگی‌های شخصیتی و شیوه‌های همسرگزینی با سازگاری زناشویی در کارمندان مرد. چکیده مقالات ششمین کنگره آسیب شناسی خانواده دانشگاه شهید بهشتی.
- امیرشاهی، فاطمه (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی زوجین و رضایت زناشویی در میان پرسنل اداری (حوزه معاونت) دانشگاه علوم پزشکی تهران. (پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی) منتشر نشده. دانشکده علوم تربیتی دانشگاه الزهراء.
- باستانی، سوسن؛ گلزاری، محمود؛ روشنی، شهره (۱۳۸۹). طلاق عاطفی. مجله بررسی مسائل اجتماعی ایران. شماره ۳. صفحات ۱-۲۰.
- بهنام، جمشید (۱۳۸۴). تحولات خانواده: پویایی خانواده در حوزه‌های فرهنگی گوناگون. ترجمه محمدجعفر پوینده. تهران: نشر ماهی.
- جبرائیلی، هاشم؛ زاده محمدی، علی؛ حیدری، محمود؛ حبیبی، مجتبی (۱۳۹۳) بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و تفاوت‌های جنسیتی با مصالحه در انتخاب همسر، چکیده مقالات ششمین کنگره آسیب شناسی خانواده دانشگاه شهید بهشتی.
- جبرائیلی، هاشم؛ زاده محمدی، علی؛ حیدری، محمود؛ حبیبی، مجتبی (۱۳۹۳). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با ملاک انتخاب همسر، چکیده مقالات ششمین کنگره آسیب شناسی خانواده، دانشگاه شهید بهشتی.
- زاهد، عادل؛ وحیدی، زهره؛ روشنی، طاهره (۱۳۹۳). بررسی رابطه پنج عامل شخصیتی با رضایت زناشویی. چکیده مقالات ششمین کنگره آسیب شناسی خانواده دانشگاه شهید بهشتی.
- ساروخانی، باقر (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر جامعه شناسی خانواده، تهران: انتشارات سروش، چاپ سیزدهم.
- شاملو، سعید (۱۳۸۴). مکتب و نظریه‌ها در روانشناسی شخصیت. تهران: انتشارات رشد.

کشاورز، آزیتا و علوی، طاهری (اردیبهشت ۱۳۸۲) بررسی رابطه ویژگی شخصیتی با سازگاری زناشویی در زنان و مردان شهر مشهد. نخستین کنگره سراسری آسیب شناسی خانواده در ایران. دانشگاه شهید بهشتی.

کندال، دیانا (۲۰۱۰) جامعه شناسی معاصر. ترجمه فریده همتی (۱۳۹۲). تهران: انتشارات جامعه شناسان.

محمودی، سودابه. (۱۳۸۵). رابطه همسانی برخی خصایص شخصیتی زوجین با رضامندی زناشویی در معلمان متاهل منطقه ۴ آموزش و پرورش شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهرا. مشکى، محمد؛ زارع، حسین (۱۳۹۲) بررسی اثر عوامل شخصیتی بر میزان حافظه سرگذشتی، مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام، دوره بیست و دوم، ضمیمه، شهریور ۹۳، صص ۶۵-۷۳.

منابع انگلیسی

Hirsh, J. S. (2003). Acourtship After marriage: sexuality love in menicantransnatcional, community, Berkely.

Markman, H. J., Stanley, S., Blumberg, S. L (2001). Fighting Foryour Marriage: Positive steps for preventing divorce and Building a Lasting Love, (1 st ed). John wiley, San Francisco.